

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

70 let v Argentini

Leto LXXVII | 2. aprila 2018 - Buenos Aires, Argentina | Št. 4

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

SVETO TRIDNEVJE V SLOVENSKI CERKVI MARIJE POMAGAJ

Postni čas je mimo, s Cvetno nedeljo smo vstopili v največji teden v letu. Kot je pri nas navada, smo se za obrede, ki so povezani z dogodki vsakega dne velikega tedna zbrali v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši.

Veliki četrtek je dan evharistije in postavitve duhovniške službe. Na ta dan se spominjamo obhajanja Jezusove zadnje večerje z apostoli, ki predstavlja ustanovitev zakramenta evharistije. Spominjamo se tudi zapovedi ljubezni in služenja drug drugemu. Opravila je vodil g. Robert Brest, protagonisti so pa bili otroci in mladi: spomin zadnje večerje je spremljalo petje številnih mladih ob zvokih kitar, pri napovedovanju in branju beril smo prav tako poslušali mlade glasove, pred oltarjem je pa stalo veliko število mladih ministrantov.

Na veliki četrtek se vrši obred umivanja nog, pri katerem duhovnik vzame posodo z vodo ter izbranim vernikom umije in obriše noge, s čimer posnema Jezusovo umivanje nog apostolom pri zadnji večerji. Tako simbolično pokaže, da je kljub dostojanstvu duhovniške službe služabnik zaupanim ljudem. Gospod Robert je temu obredu posvetil posebno pozornost in povabil vse prisotne otroke, da so se mu približali in ga prav od blizu spremljali, ko je dvanajstim možem vseh starosti umil in obrisal noge po Jezusovem zgledu. Otroci so pozorno sledili duhovniku in poslušali njegove besede. Mali, ki bodo letos prejeli zakramente sv. obhajila in sv. spovedi so bili posebno povabljeni, da se udeležijo tega praznika evharistije, po katerem so tudi prejeli poseben blagoslov in pa kos kruha z naročilom, da naj ga pojedjo v družinah.

Po končani sv. maši je duhovnik ponesel sveto Rešnje telo na posebno mesto, v "ječo", ki predstavlja Jezusovo trpljenje na vrhu Getsemani. Na tem mestu smo ga nato častili in molili do polnoči, prvo starejši, nato mladina.

Mladi so tokrat organizirali še posebno duhovno pripravo: "Mladinsko veliko noč". Pote-

kala je od obreda velikega četrтка pa do naslednjega dne v Slovenski hiši.

Veliki petek je dan Jezusovega trpljenja in smrti na križu. Simbolika velikega petka predstavlja namero in razpoloženje, da se v odpo-vedi odpremo in postanemo bolj razpoložljivi za Božjo milost in spreobrnjenje srca.

Veliki petek je edini dan v cerkvenem letu, ko ni svete maše. Opravilo velikega petka ima tri dele. Sveto opravilo se začne v tišini s počastitvijo razgrnjenega oltarja, ki predstavlja Kristusa, oropanega človeškega dostojanstva, ki so mu vzeli vse in ki je na križu občutil zapuščeno. Pred tem oltarjem je mašnik, g. Franci Cukjati, legel na obraz in nekaj trenutkov tiho molil.

V prvem delu je opravilo Božje besede, med katerim smo poslušali poročilo o Jezusovem trpljenju iz Janezovega evangelija, Pasijon. Pela sta ga g. Robert Brest in Gregor Modic, vloga ljudstva je pa odpel pevski zbor.

Sledile so prošnje za sodobno družbo in njene voditelje, za drugače verujoče in neverujoče, za cerkvene potrebe kot tudi za odnose z judovsko skupnostjo. V drugem delu smo vsi

Slike Marko Vombergar

navzoči s poljubom počastili križ v znamenje hvaležnosti in spoštovanja, v tretjem pa smo se udeležili obhajilnega obreda. Opravila velikega petka je spremljal Mešani pevski zbor San Justo pod vodstvom Andrejke Selan Vombergar.

Veliki petek smo zaključili z molitvijo križevega pota v pripravi mladih, kot je že pri nas običaj. Tokrat so molitev in petje vodili mladi iz Slomškovega doma, ki jim je sledila polna cerkev vernikov. Poglobili smo se v štirinajst postaj Kristusovega trpljenja in smrti in ga spremljali na težki poti križa. S tem je mladi-

na tudi zaključila svojo celodnevno duhovno obnovo.

Velika noč je najpomembnejši krščanski praznik, ker ta dan praznujemo največji čudež in temelj naše vere, ki je vstajenje Jezusa Kristusa od mrtvih. To je praznik veselja in upanja, in tako smo ga doživeli.

Na veliko soboto so slovenski duhovniki po domovih blagoslavljali velikonočna jedila. Ta lep stari običaj še vedno ohranjamo tudi v Argentini. Zvečer smo se pa spet zbrali v cerkvi pri velikonočni vigiliji. Obrede Kristusovega vstajenja je vodil delegat dr. Jure Rode, s sodelovanjem g. Roberta Bresta in številnih ministrantov. S petjem je spremljal zbor Slomškovega doma Ex Corde, pod vodstvom Marte Selan Brula.

Mašnik je pred temno cerkvijo blagoslovil ogenj, s katerim je nato prižgal velikonočno svečo. Ko je vstopal v cerkev so verniki ob vzklikih "Kristusova luč" z lučjo velikonočne sveče prižgali svoje sveče: ministranti so to luč posredovali vernikom in se ob tem trudili, da veter ni ugasnil sveč. S prižganimi svečami smo poslušali velikonočno hvalnico. Nato smo prisluhnili berilom, ki predstavljajo zgodovino našega odrešenja. Sledilo je veselo oznanilo evangelija: ni ga več v grobu, vstal je, kakor je rekel!

Pridiga je bila tokrat tudi voščilo ob tem največjem prazniku cerkvenega leta. Izpovedali smo svojo vero z obnovo krstnih obljub in nadaljevali s svetim bogoslužjem, ki so ga pevci zaključili z mogočno Haendlovo "Alelujo".

Sporočilo o Jezusovem vstajenju je najpomembnejša vest celotne človeške zgodovine, kajti do tistega trenutka, ko je Jezus vstal od mrtvih, so naši koraki vodili samo do groba: do groba naših bližnjih in prej ali slej tudi do groba vsakega izmed nas.

Ko je Jezus vstal od mrtvih, gredo naši koraki naprej in zato mora danes po vsem svetu odmevati svetu sporočilo: Jezus je vstal! Zares je vstal! (msgr. Stanislav Zore)

VOŠČILO SLOVENSKIH ŠKOFOV

»Gospod je vstal! Zares je vstal!«

To je veselo sporočilo velikonočnega dogodka, ki ga nestrpnost pričakujemo ves postni čas. Ob tem sporočilu slišimo in izrekamo še druge vzklike: »Radujte in veselite se!« »Odrešeni ste, aleluja!« »Smrt in greh sta premagana, aleluja!«

Morda se bo kdo od ljudi pri navedenih vzklikih vprašal: Kaj to pomeni? Zakaj je Jezus vstal od mrtvih? Česa sem pa jaz rešen? Kaj vse to praznovanje pomeni in kako konkretno to vstopa v moje življenje?

Naše voščilo ob velikonočnih praznikih je hkrati molitev in prošnja k Svetemu Duhu za veselje in sprejemanje velikonočne skrivnosti. Na binkoštni dan so apostoli prejeli Svetega Duha, da so razumeli in v polnosti vstopili v skrivnost velike noči: Jezusove daritve in odrešenja. V skupnosti Cerkve so se ljudje veselili, se dali krstiti, oznanjali Jezusovo vstajenje in živeli novo življenje; življenje prenovljenih ljudi, življenje veliko-nočnega kristjana.

Bratje in sestre, najprej vas ob prazniku vabimo k veselju nad lastnim krstom: nad tem, da smemo biti po skrivnosti Jezusove smrti in vstajenja člani Cerkve, udje Kristusovega skrivnostnega telesa. Vabimo vas tudi k veselju nad zaupanim poslanstvom, ki nam ga izroča vstali Jezus: poslanstvom v krščanskem občestvu, župniji, redovni ali drugi skupnosti, družini, narodu, človeštvu... V hvaležnosti se veselimo, da smemo sodelovati z vstalim Gospodom in služiti s svojim delom, z molitvijo in darovanim trpljenjem.

Zato voščimo vsem duhovnikom, redovnikom in redovnicam, vsem vernikom doma in po svetu, posebej bolnim in trpečim, da bi bili odprti Svetemu Duhu za prejem oznanila; da bi vaša srca napolnilo veselje zaradi odrešenja; da bi to skrivnost sprejeli kot neizmeren dar; da bi vstali Jezus vstopil v vaš vsakdanjik in vse medsebojne odnose; da bi to veselo novico posredovali še drugim ljudem!

Vaši škofje

MLADINSKA VELIKA NOČ

Na prvi seji novega odbora smo začeli premišljevat o tem, da bi poleg rednih letnih duhovnih za pripravo na veliko noč naredili še nekaj več. Po vzorcu mladinskega srečanja "Pascua Joven", ki traja cel veliki teden, smo pomislili, kako bi to lahko naredili med nami. In ker smo želeli biti prisotni pri slovenskih obredih smo začeli razmišljati, da bi to bilo kar v Slovenski hiši. Od vsega začetka so nas slovenski duhovniki podprli in nam dali prostor na razpolago. Spravili smo se na delo, da smo lahko vse organizirali. Sestavili smo sku-

pino mladih iz različnih domov: Tati in Matija Groznik, Erik Oblak, Sofi in Juan Manuel Hernandez, Tati Marušič, Tati Malovrh in jaz. Vsak od nas je prevzel nekaj odgovornosti in čeprav je bilo časa zelo malo, nam je uspelo, da smo pripravili dejavnosti za cel dan.

Ko smo objavili vabilo nas je odziv presenetil, mladi so se hitro navdušili. Zbralo se nas je 50, med 17 in 29 let starih. Začeli smo v četrtek zvečer z mladinsko mašo in molitveno uro pred Najsvetejšim. Spali smo v dvorani Slovenske hiše. V petek zjutraj se nam je pridružil Pavel Erjavec, spremljala sta nas tudi g. Franci Cukjati in g. Robert Brest. Dejavnosti so potekale v pripravi samih mladih, izbrali smo različne teme o katerih smo govorili in razmišljali.

Vsi, ki so se tega srečanja udeležili, so bili zadovoljni. Srečanje so doživeli pozitivno in čutili, da je pomenilo bogato pripravo na veliko noč!

Luči Ayerbe Rant

“Zakaj splav”, Marjan Grum

“SPET SPLAV”

Ko smo že mislili, da je bila v Argentini ta zadeva že skoraj zaključena glede na to, da v Argentini pravimo da cenimo življenje, se zdi neverjetno, da se moramo znova bojevati. Zelo se navdušujemo nad slogani kot #niunamenos (#nitienamanj), pa nam vendar še ni prišel v kri ta slogan #niunomenos (#nitedenmanj). Neverjetno je, kako deljeno je javno mnenje pri obeh temah, glede na to, da se pri obeh gre za isto stvar: življenje. Gre enostavno za to, da je življenje znova v nevarnosti; moramo preprečiti, da se ponovno vzpostavi tovarna smrti. Najbolj ironično pa je dejstvo, da ljudje hodijo v kraje kot je Auschwitz, da bi bili ganjeni, mogoče potočili kakšno solzo, ampak ne čutijo nič, ko vstopijo v ambulanto, da bi naredili splav.

Vse kaže na to, da je vlada znova prinesla na dan to temo, kar je priča temu, da ji manjka moči za vodstvo v državi, kjer je veliko tem, ki bi jih bilo treba predstaviti javnosti, saj še vedno nimajo rešitve. Pa vendar, bodisi s to vlado ali naslednjo, bodo vedno obstajali pritiski. Kdo stoji za vsem tem? Še dobro nam je znana vnaprej pripravljena dialektika, ki vedno izvaja pritisk: prvo je bila to vojna marksističnega sloja, potem študentska revolucija, potem upor otrok do staršev, nato spor med spoloma, in sedaj pravica do splava. Gre za sistematično uničevanje naravnega reda, banalizacijo človeka in moralni relativizem.

Kot kristjani dobro vemo proti komu se bomo in zato ne bomo nikoli imeli miru. Na drugi strani nikoli ne počivajo in samo čakajo, da nam je udobno in se sprostimo, pa že vdirajo v naše delovno okolje, v šole in v naše domove. Ta boj se ne bo nikoli končal. Moramo znova ponavljati iste poznane argumente, ki uničijo tega izmišljenega morilca otrok. Noben argument, ki zagovarja splav, ni tehten, vendar jih moramo znova in znova jasno izpostavljati in pojasnjevati, za vse tiste, ki jih ujamejo nepredvidne, saj se zagovorniki splava ravna po reku »daleč od oči, daleč od srca«.

Ne morejo zanikati, da teh 46 kromosomov (23 kromosomov očeta in 23 kromosomov matere) ima vse lastnosti človeka, od prvih milimetrov vse do skoraj dveh metrov velikosti.

Nobena ženska ne more reči, da je otrok v kateremkoli času nosečnosti del njenega telesa in da lahko posledično z njim počne kar hoče. Zagotovo nobena ženska ni prosila svojega zdravnika, da naj ji odstrani srce, ker se ji je pač tako zahotelo. Ta trditev enostavno ni resnična, otrok je drugo bitje.

Ne morejo trditi, da je uzakonitev splava namenjena temu, da s tem rešijo življenja ženskam. Tukaj je jasno, da če ženske ne bi iskale načina, kako ubiti otroka v sebi, ne bi bile v nobeni nevarnosti. Če poiščejo poseg, da bi umorile svoje otroke, podležejo tvega-

nju na isti način, kot tat podleže tveganju, da ga bodo ustrelili pri ropu. Tat ne bi bil žrtev tveganja, če ne bi iskal priložnosti za rop, tako kot ni žrtev tveganja mati, ki ne išče priložnosti, da bi umorila svojega otroka. Da se to dobro razume je potrebno dodati, da splav ni samo zadeva žensk; veliko žensk verjetno ne bi iskalo te »rešitve«, če okolje ne bi tako pritiskalo nanje, in mislim na partnerja, starše, prijatelje, okolje.

Pravijo, da je treba rešiti problem posiljenih žensk, ki nočejo roditi teh otrok. Raziskave in zdravstvene statistike v ZDA dokazujejo, da grozni stres in kriza, ki sta posledica posilstva, zelo onemogočajo zanositev. Iz tega sledi, da ogromno žensk uporablja ta argument, da bi lahko prišle do splava ob podpori okolice pri tem dejanju.

»Dekriminalizirati« splav zveni kot krik osvobojenja pri mučenju. Resnica pa je, pa noben zdravnik in nobena ženska v Argentini nista v zaporu zaradi splava, kar nam jasno pove, da je sodstvo hinavsko. V Argentini se lahko umori brez posledic za storilce, razen seveda sodbe vesti, ki bo tem ubogim ženskam nekega dne zameglila razum in povzročila strašne travme.

Zagotovo pa obstaja pomanjkanje vzgoje in to je edina in prava težava. Človek je iste narave kot vsa druga bitja na tem planetu, vendar je treba naučiti mlade, da moramo ljudje odgovorno sprejeti posledice naših dejanj in odločitev. Ni možno, da zagovorniki splava zahtevajo od družbe to grozno rešitev za njihovo neodgovornost in da zahtevajo, da je družba sokrivka »njihovega« umora, zato da jih tako reši njihove »težave«, »padca« ali »nepremišljenosti«. Ne smemo obrniti obraza stran temu zahtevku.

Vsi ti argumenti pa so lahko v končni fazi preslišani, ko ne prevladuje razum. Veliko ljudi noče spregledati, da se v teh treh hih nahajajo ljudje. Mogoče bi bilo najbolje, da bi vsak od njih imel možnost, da bi si ogledal kakšen posnetek klinik, kjer opravljajo splave. Pred kratkim sem si tudi sam ogledal enega. V kliniki na posnetku so odstranili celotno placento in jo položili na mizo. Na pol prozorna placenta je razkrivala majhnega, deset-centimetrskega dojenčka, ki je lebdel v notranjosti. »Zdravnik-rabelj« je s prstom pritiskal na plodnik, kakor nekdo, ki drži v rokah vodni balonček, in mali v njem se je ob tem stresel, saj je reagiral na dotik. To je storil večkrat. Ta kruti prizor me je zelo spominjal na stare posnetke vojn, kjer so ljudje klečali pred jarkom in se jim je človek približal od zadaj in nanje nameril orožje. Tam se je posnetek končal. Vsak si lahko predstavlja, kaj je v nadaljevanju storil ta morilec s plodnikom in bitjem, ki se je nahajalo v njegovi notranjosti.

Od nas je odvisno, da znova poravnamo to sodbo. Ne molčimo. Moramo se boriti za to, vedno znova, tako kot veliko drugih bitk.

JL/AC

NAŠ POGOVOR | *Matjaž Merljak*

V Argentini radi sledimo radijskim oddajam iz Slovenije. Med njimi nam je posebno blizu program Radia Ognjišče Slovincem po svetu in domovini, ki je v celoti posvečen skupnostim v tujini. Vodja programa je Matjaž Merljak, ki se ob pomembnih dogodkih ali prireditvah o njih pogovarja s člani naše skupnosti. Tokrat je on odgovarjal na naša vprašanja:

/// Ali se lahko predstavite bralcem?

Sem voditelj na Radiu Ognjišče, a v prvi vrsti mož in oče štirim dekletom. Večkrat mi rečejo, da sem blažen med ženami ... Naj kar poskusijo, jim odgovorim! Pred radijski mikrofons sem se prvič postavil pred 20. leti. Takrat sem bil v četrtem letniku študija pedagoške matematike. Bil sem bralec beril v župniji, sodeloval sem tudi pri drugih skupinah. Izživiti radijski voditelj je bil v meni vrsto let in ker me je Radio Ognjišče spremljal in oblikoval skozi študentska leta, odločitev, kam pisati, ni bila težka. Po uspešno opravljeni avdiciji je sledilo izobraževanje pri Idi Baš in nato vodenje programa – ob jutrih, dopoldnevih, popoldnevih in večerih, ob petkih in svetkih. Po zaključku študija so mi ponudili zaposlitev in sem jo z veseljem sprejel. Takrat - letos oktobra bo minilo osemnajst let - sem tudi prevzel skrb za pripravo oddaje Slovincem po svetu in domovini.

/// Na Radiu Ognjišče vodite program

Slovincem po svetu in domovini, nam ga lahko predstavite?

Pod to sodi: tedenska oddaja, dnevna rubrika, kategorija novic na naši spletni strani, audio arhiv in t.i. mailing lista. Gre za informativne vsebine o življenju rojakov v sosednjih državah in po svetu.

/// Kako in kdaj je nastal program?

Že od začetka oddajanja Radia Ognjišče novembra 1994 je tedenska oddaja na sporedu ob nedeljah popoldne. V teku let se je spreminjal njen začetek (zdaj ob 17.05), njena dolžina (od ene ure do dveh, zdaj je dolga 85 minut) in vsebina. Vrsto let je bil v njej tedenski pregled domačih dogodkov, zdaj jo ta na sporedu ločeno - ob sobotah ob 8.00 in ob 18.30. Vedno so bile prisotne novice iz slovenskih župnij in skupnosti v Evropi in po svetu. Včasih so oddaje tematske – kot ob božiču in veliki noči. Skozi leto predvajamo posnetek spomladanskega pevskega srečanja Koroška poje, pa tudi posnetek Romanja treh Slovenij na Svetih Višarjah, Tabora Slovencev po svetu, podelitve Tischlerjeve nagrade, Vseslovenskega srečanja v državnem zboru, Večerov izza kongresa ...

/// Kateri so nameni in cilji tega programa?

Poslušalce v Sloveniji, sosednjih državah, v Evropi in po svetu informirati o življenju slovenskih župnij in skupnosti ter o dejavnosti organizacij, ki skrbijo za povezovanje z rojaki. Med novicami in prispevki predvajamo glasbo, ki dviguje domovinsko zavest in ljubezen do Slovenije.

/// Ali ga ti vodite že od vsega začetka? Ali sami pripravljate tudi vsebine?

Oddajo pripravljam od leta 2000, prej pa jo je Ljubo Bekš, takratni urednik mesečnika Naša luč. Vsebine pripravljam sam in to od začetka do konca – se pravi od priprave prispevka (pisanje ali obdelava besedila ali telefonskega intervjuja) ali reportaže, do obdelave, priprave za predvajanje, tudi izbira glasbe je moja dolžnost. Tako tehnik v nedeljo ob 17. uri na računalnik naloži neke vrste paket, mi mu rečemo lestvica in nato se 85 minut programa odvije, kot sem pripravil. Seveda so v oddaji tudi zvočni prispevki, ki mi jih pošljejo rojaki iz sveta (Tone Ovsenik iz Clevelanda, Meta Lenarčič iz Melbournea ...) Tudi te je treba pred predvajanjem zvočno pregledati. Tudi članke, ki jih povzememo po tedniku Svobodna Slo-

venija, malo prilagodim za slovenskega poslušalca. Sam tudi pripravim dnevno rubriko, to je približno 75 sekund dolg prispevek, ki ga tehnik nato predvaja v programu. Poskrbim tudi za objavlanje novic na spletni strani (k novici sodi tudi zvočni posnetek in fotografije) in za pošiljanje besedila oddaje naročnikom po e-pošti. Sicer pa je to je le ena od stvari, ki jih počnem na radiu. Pripravljam še tedensko 90-minutno glasbeno oddajo z evergrini Ob radijskem ognjišču, sopripravljam tedensko enourno oddajo Utrip Cerkve v Sloveniji, dvakrat na mesec vodim kuharsko oddajo Svetovalnica s sestro Nikolino, enkrat na mesec pa sodelujem pri oddaji z begunsko tematiko Gradimo odprto družbo. Nekajkrat na leto sem na vrsti za oddajo Naš gost in za komentar Naš pogled. Snemam Radijski roman, ki je na sporedu tedensko, pa berem besedila za druge oddaje ... Še vedno pa sem tisto, kar sem počel na začetku – voditelj radijskega programa. In to mi je tudi največji draž.

/// Kakšen odmev dobiva v Sloveniji? Ima poslušalce tudi drugod po svetu?

Poslušalci so povsod po svetu in v Sloveniji. Veliko ljudi mi reče, da posluša oddajo, ko se v nedeljo vozijo v avtu, veliko je bralcev spletnih novic, nekateri ne preslišijo ponovitve oddaje v noči s ponedeljka na torek, kar nekaj jih je zvestih in vnetih 'bralcev' naše oddaje na 'mailing listi'.

/// In končno: kako in kdaj lahko poslušalci iz tujine spremljajo program?

Oddaja je na sporedu vsako nedeljo ob 17.05, ponovitev je v ponedeljek ob 24.00 po slovenskem času. Rubrike so na sporedu ob delavnikih ob 17.02. Spletne novice pa so na voljo kadarkoli in od kjerkoli na radijski spletni strani: radio.ognjisce.si. Za prejemanje e-maila z vsebino oddaje pa je treba pisati na matjaz.merljak@ognjisce.si.

/// Pa še nekaj: brali smo o radijskem misijonu Radia Ognjišče. Bi lahko še o tem kaj povedali: kaj to pravzaprav je, kako poteka, zakaj prav v postnem času?

Radijski misijon je bil letos na sporedu že 13-ič. Vsakič je v postnem času v t.i. tihem tednu, to je od tihe nedelje do sobote pred cvetno nedeljo. Gre za duhovno pripravo na največji krščanski praznik, veliko noč. Takrat se običajne vsebine umaknejo duhovnim. No, teh je že sicer v rednem programu veliko, a v času radijskega misijona so tudi namesto nosilnih radijskih oddaj (kot Naš gost, Pogovor o ..., Doživetja narave, Spoznanje več, predsodek manj ...) misijonski nagovori in pogovori. Letos je bila tema Pošlji Svetega Duha na nas. Vsak dan je imel določeno temo (Moški in duhovnost, Vsakomur se lahko zalomi, Kristjani v družbi, Bolniki so del telesa Cerkve ...) in na podlagi teh smo k sodelovanju povabili ustrezne sogovornike. Ti so dopoldne in popoldne pripravili svoja razmišljanja, zvečer pa so bili skupaj z drugimi gosti v živo v studiu in v oddajah so lahko sodelovali tudi poslušalci. Vsak dan je bil tudi prenos svete maše, prav tako je bil dve uri na dan eden od duhovnikov na voljo za osebni pogovor po telefonu. Del misijona je tudi spovedni dan, ko so po vsej Sloveniji na voljo spovedniki od jutra do večera. Vse misijonske vsebine so seveda shranjene na naši spletni strani, tako še vedno veliko ljudi prisluhne posnetkom prvega Radijskega misijona, v katerem je bil osrednji gost p. Marko I. Rupnik in naslednjim. Kako poseben in pomemben program je to, je pokazal tudi papež Frančišek. Ko so bili letos pri njem na obisku ad limina slovenski škofje, jim je izročil tudi poseben blagoslov za 13. radijski misijon.

/// Matjaž, hvala vam za ta pogovor. In za pozornost, ki jo naši slovenski skupnosti v Argentini posvečate v programu Slovincem po svetu in domovini!

NAŠI ZAČETKI V ARGENTINI

17

Moja zgodba

Zorko Simčič

Torek, 27. februarja, ob 9. Kljub hladnim -6°, ki jih je kazal termometer, je točno ob dogovorjeni uri 96 letni Zorko Simčič s klasičnim klobukom na glavi prikorakal v kavarno. V pogovoru z urednico Svobodne Slovenije je želel z bralcem tednika deliti zgodbo o svojih prvih korakih v Argentini. Ob topli kavi je obujal spomine na te izredne čase.

Najprej malo kot izhodišče: moja pot v Argentino je bila nekaj bolj ne-splošnega, različna od poti večine, ki so se umikali iz Slovenije. Že 3. maja 1945, to je teden preden so prišli partizani v Ljubljano, sva se s prijateljem umaknila v Celovec, ker sva že eno leto imela zvezo z angleškimi vojnimi ujetniki na avstrijskem Koroškem. Dospela sva prav v dneh, ko je angleška armada zasedala Avstrijo. Moj prijatelj je takoj postal sodelavec Provost Marchala, komandanta angleške vojaške policije, jaz pa tolmač ob Vrbskem jezeru pri welfare section VI. angleške divizije. Po nekaj mesecih sem službo zapustil, odšel v Rim, kjer sem bil najprej liftboy v hotelu Ameriškega Rdečega križa, kasneje pa mešalec koktajlov v ameriškem oficirskem klubu na letališču Ciampino.

Po več ko letu dni življenja v Rimu sem odšel v Trst in se čez leto in pol odpravil v Argentino. Sam. Eden redkih, ki mu je bilo dano, da je vse do odhoda preko morja živel izven begunskih taborišč.

Že zadnje dni v Trstu sem se slabo počutil. Bolečine v pljučih. A čeprav je bilo do odhoda ladje iz Neaplja še nekaj tednov, sem se takoj, ko sem od našega Socialnega odbora v Rimu zvedel za vse podatke, odpravil na pot v zbirališče Bagnoli. Bilo je marca leta 1948.

Odšel sem v Bagnoli, kjer smo čakali, da ladja Santa Cruz odpluje v Argentino. Kot že rečeno, sem že ob odhodu iz Trsta imel vročico. Zdravnik v Bagnoliju, mlad Madžar, tudi sam begunec, me je v ambulantni pregledal in majal z glavo. Minevali so dnevi, temperatura vedno nad 39 C°. Zdravil ni bilo, dan za dnem sem moral vsake tri ure vzeti po en aspirin. Dnevi vkrcanja na ladjo so se bližali, zdravnik mi je svetoval, naj odhod odgodim. Toda jaz sem bil trdno odločen, pripravljen tudi podpisati, da potujem na lastno odgovornost.

Na vsak način sem hotel iz Italije, bil sem prestrašen. V Rimu sem namreč nekoč prisostvoval komunističnemu množičnemu zborovanju. Nekaj strašnega! Vihranje komunističnih zastav. Vpitje, grožnje, govoril je Togliatti, vodja italijanske partije, takrat najmočnejše komunistične stranke v Evropi. Kot da sem se znašel v množici versko blaznih ljudi.

Bilo je nekaj dni pred vkrcanjem, ko sem spet šel v ambulanto, zdravnik je samo odkimaval pa mi izročil nekaj zavojčkov aspirina. Odšel sem, na hodniku sem utrujen za hip sedel na klopa pa izza lesene stene zaslišal zdravnika, ki je dejal bolniški sestri: “Che peccato! Kakšna škoda! Ta fant ne pride živ preko ekvatorja.” Streslo me je...

In vendar sem prišel. Res pa je, da sem prvih deset dni v glavnem preležal, hodil samo trikrat dnevno v jedilnico, se kmalu tako fizično kakor psihično opomogel. Zrak? Obilna hrana? Ali predvsem – sla po življenju?

Dospemo v Argentino. V Hotelu de Inmi-

grantes, je bilo seveda treba urediti razne formalnosti. Dali so nam osebne izkaznice in pri tem nam spreminjali imena: Božidar je postal Natalio, Milan Emilio in tako dalje. Ko sem prišel na vrsto, so me vprašali, kakšna je romanska verzija imena Zorko. Dejal sem, da je ni in tako sem ohranil svoje originalno ime. Spominjam se, kako smo stali v vrsti za ponoven zdravniški pregled. Blizu mene je bila skupina hrvaških beguncev in med njimi nek moški, ki je glasno jokal. Zdravniki so mu pri pregledu odkrili, da ima nekaj na pljučih in odločili, da ga pošljejo nazaj v Evropo. Ustrašil sem se! Bil obupan. Blizu mene so med drugimi stali tudi štirje bratje Urbančič, in eden od njih, Rajko, me je miril: “Pustite! Bom jaz uredil”. Pa je vzel moj potni list Mednarodnega Rdečega križa, šel na pregled in ga čez nekaj časa potrjenega prinesel nazaj. Če bi danes tam pregledoval rentgenske slike, bi našel tudi podobo ‘mojih’ nadvse zdravih pljuč ... To so bili pač časi, ko so tedensko prihajale v Argentino ladje s tisočermi emigranti in so vsi uradni postopki potekali bolj hitro, ohlapno.

V Hotelu de Inmigrantes si lahko ostal 15 dni, imel posteljo in hrano. Potem pa –znajdi se! Sam sem nestrpno čakal na svojega bratranca, ki je v Argentini živel že dvajset let, da me, kot je bilo domenjeno, poišče. Čakal, čakal, pa me je nenadoma prišla želja, da bi stopil iz hotelskega območja in si šel pogledat veliki trg. Šel sem ven, na Plaza Retiro. Gledam, občudujem ogromno železniško postajo pa zagledam pred njo vrsto fantkov, lustrabotas in si rečem: »Hm, bom pa še jaz tako začel«. Približal sem se enemu od njih in ga počasi po italijansko –špansko razen treh, štirih stavkov nisem znal nič– spraševal, kje se da kupiti krtačo, stojalo, pasto. Pa mi je fant odgovoril: “¿Pero vos sos socio de la CGT?” Prva hladna prha ...in seveda ne zadnja ...

Kot rečeno, naj bi me že prvi dan prišel iskat bratranec Tone iz Biljane, ki je v tistih letih bil v službi pri dveh starih bogatih Francozinjah v elegantnem predelu mesta, v Barrio Norte. Leto za letom nam je za Božič pošiljal pismo in svojo fotografijo: kako stoji ob velikem, srsnem avtomobilu. Kot otrok sem seveda mislil, da gre za kakšnega bogatega strica iz Amerike. A je bil pri tema damama za mucama in pa za šoferja. Pri njih sem prespal prvo noč, in ... doživel prvi šok. Zjutraj se zbudim, odprejo se vrata, na pragu zagledam bratranca, vsega objokanega in z velikim nožem v rokah: “Ne morem več, Zorko! Celo noč nisem spal. Jaz ne morem več. So nam rekli, da prihajajo ta beli, da nas bodo vse poklali!”

Na srečo je bila v Buenos Airesu tudi družina prijatelja Božidarja Eiletza; oni so v Argentino prišli že mesec prej in so si tudi že najeli stanovanje. Vzeli so me k sebi za teden dni, tako da se še bolj postavim na noge. Gospod Eiletz, doktor prava, je že imel službo na nekem ministrstvu, in tako tudi že nekaj novih argentinskih znancev. Uredil je, da so me sprejeli v sanatoriju organizacije Círculo de Obreros Católicos. Tam so me zdravniki pregledali in mi

nazadnje rekli: “Ne bojte se, predvsem nikar se ne bojte!” Dali so mi neka zdravila, mislim, da so bili vitamini. “Hranite se pametno, jejte čim več in vse se bo uredilo! Telovadite, hodite, hranite se!” Po tednu dni sem odšel od svojih prijateljev, si najel sobico blizu plaza Flores, in seveda začel iskat delo.

To so bili časi prvih presenečenj ob srečanju z argentinsko španščino. Italijanščina mi je seveda bila v veliko oporo, da se mi je besedni zaklad španščine hitro večal. Kmalu sem nalezel na kakšne ‘specialite’. Slišal si besedo fokevahe pa šele čez čas odkril, da gre za Volkswagen. Ali: že na prvi nogometni tekmi, in to po petih minutah si odkril, da se offsidu reče orrsaj. Cigarillo je bila ednina, ampak tudi cigarillos je bilo slišati enako, saj so zadnjo črko – pa ne samo preprosti ljudje –navadno kar 'pojedli'. Vsak dan kakšno presenečenje, kmalu pa tudi kašne prave posebnosti. Nekoč sem se recimo peljal s kolektivom, pred menoj je sedela mlada gospa s petletno punčko. Mala se je že dvignila, da izstopi, ko ji je mama rekla: “No, mamita, todavía no estamos en Once!” Čez nekaj hipov, ko je mala nekaj zagledala skozi okno, pa sem slišal punčko, ki reče mami: “Mira, nena, que lindo!”

Tudi do kakšnih hecnih scen je prišlo. Slišal sem, da je nekoč na vlaku potovala neka naša preprosta žena že v osmem mesecu nosečnosti, ko je prišel mimo sprevodnik, jo prijazno pogledal in dejal: “Boletos?”” Pa je pokimala: “Ja, ja. Če Bog da, decembra!”

Prve dni sem se dostikrat počutil kot Matajev Matija, junak slovenskega humorista Murnika, ko pride v mesto. Recimo, stopim prvič na kolektiv: ljudje v vrsti pred menoj kupujejo vozni listek. Pa slišiš šoferja: “Si, maestro!” Ali: “Hola, que tal, maestro?” Pa kaj, a potujejo sami učitelji!? Šele čez hip se spomnim, kako je bilo v Rimu, ko so se toliki pozdravljali “Hallo, raggioniere” ali “Buon giorno, dottore!” Koliko računovodij, sem si rekel, koliko doktorjev!

Ali pa recimo, ko sem prvič vzel v roke La Nacion ali La Prensa. Stotine in stotine oglasov, eni so iskali delavce, uradnike, drugi so se ponujali, nakupi in prodaje. Pa sem večkrat zagledal: “Se ofrecen pilotos”. Čudno! A je tu toliko brezposelnih letalcev? Potem šele odkril, da gre za dežne plašče ...

V Rimu sem si kupil italijanski učbenik, “Español en 14 días”. Kako se znajdeš v tuji deželi, kako ljudi kaj povprašaš, kje je železniško postaja, kako naročiš v restavraciji, in podobno, pač priročnik s standardnimi frazami. Prebral sem tri ali štiri navodila, a se mi je zadeva kmalu zazdela malce čudna, sumljiva. Recimo: če želiš kupiti časopis, moraš reči: “Señor diariero, me permite usted un ejemplar de su diario”. Če bi to rekel canilliti, bi ta mislil: “Este me está tomando el pelo!” Pisec priročnika je po mojem moral biti kak star Italijan, verjetno kak plemič, ki je kdaj živel v Madridu in to pred davnim leti in pa v alta sociedad. Recimo nasvet, kaj reči ob vstopu na javno vozilo: “Buenos días! Por favor sea tan amable y me extiende un boleto de viaje por el valor de 20 centavos”. Si predstavljate, kako bi me colectivo pogledal!? Knjiga je seveda že prve dni končala v košu ...

Tako iz Rima kakor iz Trsta sem imel kar nekaj priporočil za bodočega delodajalca. Ko sem prišel iz Rima v Trst, sem bil uslužbenec na slovenski radijski postaji, bila je to severnoameriška postaja in to v okviru Allied Information Service. Direktor, Američan, mi je ob odhodu napisal dolgo, nadvse pozitivno priporočilo. Pa sem si rekel, bom poizkusil! Pisal sem na BBC, a so mi takoj odgovorili, da “žal trenutno ni prostih mest”. Hladna prha, pa je torej treba korajžno naprej! Nekega dne se srečava s prijateljem, s slikarjem Milanom Volovškom in ta mi pove, da v mizarski delavnici, kjer dela, iščejo nove delavce. Pa jaz o mizarskem delu nimam najmanjšega pojma! Tudi jaz ne, mi je odvrnil. Pa sem šel z njim. Firma Art Deco, blizu Kongresnega trga, je v tistih tednih postavljala velike stands, reklam-

ne prodajalnice za mednarodno gospodarsko razstavo pod avenijo 9 de Julio. Delali smo dve ogromni razstavišči, eno za Perfumes Dana, drugo za obuvala Dr. Scholl. Najprej sem se nekaj dni učil svedrati. Za vsak sveder, ki si ga zlomil, so ti pri plači seveda odšteli. No, že po nekaj dneh je šlo kar v redu.

Čas je tekel, pa sem si nekega dne dejal: Zakaj ne bi poskusil dobiti službo na kakšni radijski postaji. Večkrat sem se o tem pogovarjal z monsinjorjem Hladnikom, človekom, ki je bil vedno pripravljen pomagati, pa mi je svetoval, naj si ne delam iluzij. “Jaz sem tukaj že dolga leta pa vam svetujem, pojdite kam v tovarno, pridno delajte pa boste počasi tudi napredovali. Sčasoma boste potem že videli, kako in kaj. Našim rojakinjam sem vedno svetoval, in tudi zdaj našim begunkam svetujem: tukajšnje bogate družine imajo po navadi dosti otrok, potrebujejo služkinje. In Slovenke imajo dober sloves. Ne bo nič čudnega, če boste v Prensí naše oglas Se busca mucama in v oklepaju dodano eslovena”. Jaz pa sem si mislil: tovarne, to ni zame. Po nekaj tednih sem se le odločil poslati prošnjo za delovno mesto Yankelevichu, kakor sem kasneje zvedel, sinu “očetu argentinske radiotelefoniije”. Kaj če pa le poskusim! Spet sem stopil do monsinjorja pa ga prosil, ali mi lahko svetuje koga od staronaseljencev, ki bi mi prevedel v španščino besedila nekih mojih iz Trsta prinesenih radijskih oddaj. Prevod bi honoriral. Rade volje mi je posredoval ime hčerke nekega primorskega rojaka. Bila je to simpatična gospodična, navdušena Slovenka, predvsem velika oboževalka Gregorčiča. Vem, da ga je prevajala, in če me spomin ne vara, je celo izdala knjigo poezij “goriškega slavčka”. Njeno ime sem žal pozabil. Prevedla je dve moji resni oddaji in tudi eno humoristično. Vse to sem poslal na Radio El Mundo, skupaj s potrebnimi osebnimi podatki in seveda s priporočilom ameriškega direktorja Tržaških radijskih postaj. Čez nekaj dni sem dobil odgovor, naj se oglasim. Zdaj, na stara leta se sprašujem, ali je res mogoče, da sem osebno govoril s sinom starega Yankelevicha, vsekakor mi je mož dal svojo vizitko in rekel: “Berite, učite se castellano, in čez pol leta se oglasite! In vam že zdaj povem, da vam ne bo žal, če postanete član našega staffa.”

Toda dnevi so tekli, ure v Art Deco so postale duhamorne ... meni pa se je mudilo.

In nekoč naletim na oglas severnoameriške firme Radio Corporation of America (RCA Victor), ki išče un redactor publicitario, pisca reklamnih besedil. Firmo sem seveda poznal zaradi gramofonskih plošč His Master’s voice, z znakom psička, ki posluša star gramofon. Že od mladih nog so mi reklamna besedila, gesla, bila všeč. Še kot dijaček sem jih tudi sam sestavljal. Pisal sem torej na RCA Victor: se predstavil, povedal kje vse sem bi v Evropi zaposlen, katere študije opravil, katere jezike govorim in podobno, predvsem pa, da želim napredovati in torej postati sodelavec tako znane svetovne firme. Že čez nekaj dni sem prejel povabilo na pogovor. Kakor sem kasneje že kot uslužbenec zvedel, je firma sprejela okoli sto prošenj, nakar so izbrali deset kandidatov in naposled imeli pogovore s tremi. Najprej sem imel dolg pogovor s šefom osebja. Sledila sta dva dneva razgovorov, preizkušenj. Najprej pisanje kakšnih reklamnih gesel, besedila za oglase v publikacijah in za radijsko propagando. Naslednji dan so bili na vrsti razni testi: od kakšnih preprostih –tudi Rorschachov, ki sem ga poznal še iz študija psihologije na učiteljskišču, je bil vmes–pa do odgovorov na številna vprašanja, iz katerih bi se dalo razpoznati moj značaj, možnost čustvenih reakcij in podobno. Spomnim se, da je bil eden zadnjih testov ta, da si moral iz desetih in desetih figuric sestaviti, zamisliti si naselje okoli velikega trga, centra. Figurice so predstavljale hišice, razna po-

Nadaljuje na 4. strani.

KOLEDAR

7. aprila ob 15:00
Redni pouk SSTRMB

8. aprila ob 15:00
Misijonska Tombola v Slovenski vasi

12. aprila ob 20:00
Seja Medorganizacijskega sveta v Carapachayu

14. aprila ob 15:00
Redni pouk SSTRMB

DRUŠTVO SLOVENSKA PRISTAVA

Vabi vse člane in prijatelje na občni zbor, ki bo v nedeljo 22. aprila 2018 po sv. maši.

Po končanem občnem zboru bo DRUŽINSKO KOSILO

Prijave na tel. **4627-4935** družina Kenda, ali **4481-3541** družina Križ.

Vas pričakujemo

64. MISIJONSKA TOMBOLA

Podpirajmo slovenske misijonarje!

TABLICE ŽE V PREDPRODAJI

SLOVENSKA VAS
08.04.2018

Nadaljevanje 3. strani.

slopja, banko, vrsto visokih poslopij—med temi je seveda tudi eno, ki je sedež firme, ki organizira naselje...—bencinsko črpalko, cerkev, drevesa, travniki, jezerce in podobno. Ko si naselje naposled “ustvaril”, je bilo vprašanje: kje bi si jaz postavil svoj dom. No, če bi postavil figurico svoje hiše ob samotno jezero daleč od centra, to za ameriški okus najbrž ne bi bil ravno dober znak za bodočega agilnega uradnika...

Izbrali so dva: mladeniča francoskega poklekla in mene. Mene verjetno tudi zaradi tega, ker so iz mojih besedil videli, da mi domišljije ne manjka, pa tudi zato, ker so ravno takrat želeli izdati skoraj 200 strani debel katalog prav vseh dotlej izdanih plošč. Od svetovne klasične glasbe pa do ameriških in drugih popevk, hitov, argentinske folklore in predvsem tanga. Dobil sem v pregled že pripravljene krtačne odnose in jih začel urejevati, pa tudi že ... kaj popravljati. Kakih prvih šest mesecev sem se ukvarjal s tem, v glavnem popravljal imena zlasti nemških in slovanskih skladateljev in njihovih del —samo mimogrede: recimo Čajkovski je figuriral kdaj kot Tschaikowski, in to kdaj z i-jem na koncu kdaj z epsilon, kdaj kot Chaikovski, vmes pa vsaj še tri, štiri različice...— od časa do časa napisal kakšno besedilo za okrožnice, poslane vsak teden osem stotim trgovcem v državi. Vsa prva leta pa sem bral, veliko bral. Pri ‘kompaniji’ RCA Victor sem ostal deset let, počasi sem napredoval, dokler se nisem, kot se reče »gospodarsko osamosvojil«.

Že v prvih tednih pa sem se seveda na Martincu, na ulici Victor Martinez, dobival s starimi prijatelji iz domovine, spoznaval nove, začel javno delovati v skupnosti, poskušal soustvarjati čas, kateremu so opazovalci iz matice nekoč dali oznako “slovenski čudež v Argentini”. Čudež, ki še vedno traja in katerega pozitivne posledice bodo —v taki ali drugačni obliki—ostale za vedno. Kdaj bodo morda že povsem zakrite, nevidne, a v novih rodovih še vedno delujoče. Nam in Argentini v dobro.

Naša skupnost. Skupnost, na katero smo lahko vsi ponosni. Mi, ‘odhajajoči’, kakor vsi naši sedanji potomci. Vi onkraj oceana, kakor mi tukaj pod Triglavom. Do smrti bom hvaležen Argentini, da nam je odprla vrata, nam pustila živeti, kakor smo želeli. In gotovo tudi Argentini ni žal, da nas je sprejela odprtih rok. Saj z nami ni prišlo samo nekaj tisoč priseljencev, ne samo nekaj tisoč novih pridnih rok. Tudi tisoče srčnih ljudi in —odprtih glav.

Andrej

25 LET KASNEJE

21/4 | Naš dom San Justo 21.00

VEČERJA + KONCERT + HRAST

Náš Bog je mogočen, ki vlada z neba z močjo in modrostjo in brezmejno ljubeznijo. Zato je mogočen, ker je premagal smrt, ker je Kralj kraljev in Gospod gospodov. Naj bo On vaše zaupanje, naj bo On vaše veselje in vaša moč.

SLOVENSKI DOM SAN MARTÍN
vam želi veselo ALELUJO!

Blagoslovljene velikonočne praznike vošči vsem rojakom

BAJDA s.r.l.

LESNA INDUSTRIJA IN SODARSTVO

www.bajda.com.ar

JEZIKOVNI OREŠČEK

S kom boste danes delili svoj mate?

Ob tem vprašanju (zanimajo nas lahko tudi, ali na primer srkate to dobroto z limono ali s sladkorjem) se danes poučimo o pravi rabi predloga (prepozicije) s/z.

Predlog z ali s pišemo in izgovarjamo, upoštevajoč besedo, ki mu sledi. Ker so v slovenščini predlogi nenaglašeni, jih v izgovoru pravzaprav »prilepimo« k besedi, ki jim sledi.

Pred besedami, ki se začnejo z glasovi p, t, k, c, č, f, s, š ali h, pa se nam bo precej zatikalo, če bomo skupaj z njimi poskušali izgovoriti predlog z. »Zpsom, zCirilom, zKuharico«? Je nenavadno? Ne gre z jezika?

Zveneči soglasnik (konzontan) z se v izgovoru res težko izenači/asimilira z naštetimi konzonanti, ki so nezveneči. Zato moramo prednje postaviti prav tako nezveneči konzontan – s. Brez skrbi, ni zapleteno.

Poskusimo s s.

Na sprehod je šla s psom. Dobro se razume s teto, s Kranjčevim Mico, s Cirilom, ne pa tudi s Čušinovim Matejem. V šoli se družijo s Francko. Najraje ima kruh s salamo. Presenetil jo je s šopkom rož. Kdo bo prinesel šunko s hrenom?

Kako si zapomniti to pomembno skupino črk?

S škaftcem je lažje

Naj vam prišepnemo trik, ki ga v slovenskih šolah radi povemo učencem.

V stavku »Ta SuHi ŠKaFeC PušČa« so prav vsi tisti soglasniki, ki pred seboj zahtevajo predlog s.

Na kratko:

Predlog s - pred besedami, ki se začnejo na t, s, h, š, k, f, c, p, č: s teboj, s hišo, s fižolom, s poštarjem, s sirom, s šunko, s čajem ...

Ta SuHi ŠKaFeC PušČa

Predlog z - pred besedami, ki se začnejo na vse preostale glasove (konzonante in vokale): z očetom, z mamo, z Anjo, z Brankom, z limono, z žogo ...

Maja Kračun

- Niste prepričani, kako se kaj pravilno zapiše ali pove?
- Ste v slovenščini slišali ali prebrali kaj nenavadnega, bi radi obnovili ali spoznali jezikovna pravila in pregnali dvome?

Svoja vprašanja nam lahko pošljete na svobodna.ba@gmail.com. Skupaj z vami bosta jezikovne oreščke lomili slovenistki Tjaša Lorbek in Maja Kračun.